

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540163 Blängsmossen*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget "Skyddad natur". Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på "kartverktyget skyddad natur". I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Therese Ericsson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540163 Blängsmossen

Kommun: Skövde, Falköping, Skara

Områdets totala areal: 447,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-09-18

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägarförhållanden:

Kommun, bolag, statligt samt privata markägare.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1998-01-01, regeringsbeslut M97/4407/4, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

7110 - Högmossar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

A127 - Trana, *Grus grus*

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det

enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Blängsmossen är det prioriterat att bevara ett stort mossekomplex med en nästintill orörd högmosse, skogbevuxna myrar och äldre skogsbestånd samt ett rikt fågelliv. Prioriterade naturtyper är högmossar och skogbevuxen myr. Prioriterade arter är grönben, ljunpipare, orre, spurvuggla, spillkråka, tjäder och trana.

Motivering: Blängsmossen är ett myrkomplex med flera våtmarkstyper med en karaktäristisk flora och fauna och höga ornitologiska värden. Bland naturtyperna finns högmossar, öppna mossar och kärr, skogbevuxen myr samt några mindre skogsbestånd med taiga. Området har betydelse för flera häckande och rastande våtmarksfåglar, skogshöns samt därtill ytterligare arter. Myrkomplexet är lokalt påverkad av dikning och torvtäkt i de perifera delarna. Sett till sin helhet bedöms myrkomplexet vara förhållandevis orörd och myrens ekologiska funktioner och hydrologiska förhållanden bedöms intakta. Blängsmossen är klassad som "mycket höga naturvärden" i länets våtmarksinventering samt ingår i Myrskyddsplan för Sverige, vilken omfattar landets mest skyddsvärda myrar. Vidare ligger området inom riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Prioriterade åtgärder:

- Att förhindra och förebygga verksamheter som kan påverka områdets hydrologi negativt. Vid skogsbruk utanför området som gränsar till naturtyper, speciellt öppna myrar, i området är det viktigt att en skyddszon lämnas. En skyddszon av skog kan även ha en viktig funktion vid genomförande av andra åtgärder och verksamheter.
- Eventuella diken med negativ effekt på utpekade naturtyper och arter bör åtgärdas eller tillåtas att växa igen om det bedöms vara mest lämpligt.
- Att förhindra att de öppna våtmarkerna växer igen, vilket kan innebära behov av extensiv skötsel i form av röjningar av igenväxningsvegetation. De stora öppna mosseplanen är mycket viktiga för fågellivet.
- Skog inom området ska i första hand lämnas för fri utveckling.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Blängsmossen ligger på Billingens diabasplatå väst-nordväst om Skövde tätort med avvattning i alla riktningar. Den ligger på en nivå av ca 300 m ö h. Omgivningarna består av flacka barrskogsmarker. Mosseplanet är stort och vattenrikt med mycket välutvecklade höljor. Blängsmossen har, precis som Komosse i sydöstra delen av länet, stor rikedom av klockljud på mosseplanet och saknar skvattram i större delen av kantskogen runt mossen. Mossen kantas av stora väl utformade laggsystem, där vissa laggar har inslag av medelrikkärr. I de östra delarna finns större arealer skogbevuxen myr och sumpskogar. I väster ansluter Natura 2000-området till fastmarksbestånd av förhållandevis orörd barrskog som övergår i gammelskog i den s.k. Sätunaskogen.

Den till större delen öppna högmossen begränsas mot laggkärren av en randskog dominerad av tall. Skogen har varierande slutenhet, bredd och något varierande ålderssammansättning. Enstaka björk och gran förekommer och ökar i antal desto torrare marken är. Fältskiktet domineras av ljun, odon och kråkris. Lingon, hjortron och tuvull är vanliga arter medan bl.a. rosling, tranbär, rundsileshår och skvattram förekommer mer sparsamt. Skvattram förekommer dock rikligt på områdets sydöstra tallmossar. Bottenskiktet domineras av vitmossearter.

Blängsmossen är en sydlig utpost för ett stort antal nordliga arter. Bland botaniskt intressanta fynd på mossen märks stora förekomster av dytlåg (*Juncus stygius*) och vitstarr (*Carex livida*) som är två utpräglade nordliga arter samt den nordliga björnvitmossan (*Sphagnum lindbergii*) som

finns i blöta partier i mossen. Även myggblomster (*Hammarbya paludosa*) och dvärgbjörk (*Betula nana*) har noterats.

Det våta mosseplanet är en värdefull myrfågellokal. Här finns noterad häckning av bl.a. rödbena, grönbena, gulärta, ängspiplärka och flera par ljungpipare. Mosseplanet används även som spelplats för orre.

Stora delar av området har varit avsatt som domänreservat sedan 1948. Inom domänreservatet har det varit förbud mot avverkning och dikning. Skogsbruk har endast bedrivits i vissa mindre delar utanför det som ingått i det gamla domänreservatet. Blängsmossen är i övrigt nästan helt fri från ingrepp vilket är anmärkningsvärt med tanke på dess storlek. Blängsmosen har varit naturreservat sedan 1996. Blängsmossen ligger inom större områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Vidare ligger området inom skyddad dricksvattenförekomst.

Uppllysning:

Naturtypskartan i bilaga 2 baseras till största del på flygbildstolkning, endast en mindre del har inventerats i fält. Utbredning och bevarandestatus för naturtyperna i området är i flera fall osäker. Det gäller dock främst de skogbevuxna delarna. Vid eventuella tillståndsprövningar samt uppföljning av naturtyper bör osäker klassning av naturtyper i kartan kontrolleras så att den stämmer med verkligheten. Vid upptäckt av eventuella felklassningar kommer Länsstyrelsen att föreslå korrigering av naturtypsarealerna för området.

Vad kan påverka negativt

Åtgärder som beskrivs nedan skulle kunna påverka områdets naturvärden negativt. Faktorer markerade med * regleras av naturreservatets föreskrifter.

-Dikning*, dämning*, rensning-, dränering eller andra åtgärder som kan påverka områdets hydrologiska förhållanden*. Dränering skulle t.ex kunna uppstå om en sprängning i den närbelägna bergtäkten orsakar dränerande effekt på skog och myr i området. Även avledning av vatten från bergtäkten samt utvidgning och intensifierad brytning i befintlig bergtäkt eller etablering av annan verksamhet som medför risk för negativ påverkan på områdets hydrologi är ett hot.

-Torvbrytning*.

-Spridning av aska, kalk* och gödningsmedel* samt biologiska och kemiska bekämpningsmedel* i naturtyperna kan påverka vegetationens sammansättning negativt.

Motsvarande spridning i närheten av området kan också skada naturtyperna om ämnena sprids till naturtypen med vatten eller i luften.

-Anläggning av skogsbilvägar* över eller i närheten av naturtyperna kan leda till att hydrologin och/eller hydrokemin i området skadas.

-Avverkning*, gallring*, röjning*, bortförsel av död ved* eller annan skogsbruksåtgärd* i eller i närheten av området kan förutom direkt störningspåverkan orsaka markskador, leda till att näringsämnen såväl som tungmetaller läcker ut i myr- och mossmark, ge dränerande effekter, leda till utkonkurrering av känsliga arter samt leda till brist på gamla träd och död ved.

-Exploatering som t.ex uppförande av byggnad*, mast, torn eller liknande* samt väg* vilket kan förstöra eller skada naturtyperna. Vindkraftverk och ibland även andra byggnader/torn eller liknande kan även ha negativ påverkan på områdets fågelfauna. Detta gäller både i och i anslutning till området, men påverkan beror mycket på var vindkraftverken etc. placeras.

-Friluftsliv kan påverka störningskänsliga fåglar negativt under häckningssäsongen. Även bullrande verksamheter utanför området kan påverka fågellivet negativt.

-Jakt på orre och tjäder.

-Kvävenedfall som kan skapa eutrofiering med negativa effekter i form av t.ex. igenväxning av skog samt leda till vegetationsförändringar i fältskiktet och ge negativ påverkan på känslig moss-

och lavflora. Surt nedfall och nedfall av andra luftföroreningar kan även medföra negativ påverkan på den naturliga artsammansättningen.

-Underhåll av angränsande vägar, kraftledningar och liknande kan medföra negativ påverkan i form av störd hydrologi och hydrokemi.

-Brist på skogsbränder kan vara ett problem i framförallt taiga, men även skogbevuxna myrar. Till följd av aktiv brandbekämpning är brist på bränder ofta ett hot mot många arter som är beroende av de livsmiljöer som skapas i samband med skogsbränder. Skogsbränder gynnar generellt lövinslaget i taiga samt motverkar igenväxning på myrar.

-Klimatförändringar kan orsaka negativa effekter på naturtyperna och dess arter, exempelvis kan igenväxningen av öppna myrar påskyndas vid ett varmare klimat.

Se även vad som kan påverka negativt för respektive fågelart.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillståndsplikten gäller oavsett om verksamheten/åtgärden utförs inom eller utanför Natura 2000-området. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd

- Föreskrifter och skötselplan till naturreservatet Blängsmossen (omfattar hela området).

- Området ligger inom skyddad dricksvattenförekomst (område Falköping-Skövde) och omfattas av miljö kvalitetsnormer för grundvatten.

- Enligt Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

- Tjäder och orre får jagas på de tider som anges i jaktförordningen. Övriga tider på året är de fredade. Fredningen gäller också ägg och bon. Om jakt inom området skulle ha en betydande negativ påverkan på förekomsten av tjäder och orre i området skulle den kunna regleras i föreskrifter till naturreservatet.

- Trana, ljunpipare, grönbena, spurvuggla och spillkråka är fredade enligt jaktförordningen. Fredningen gäller också ägg och bon.

- Tjäder, trana, grönbena, spurvuggla och spillkråka är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (skydd av europeiska vilda djur och växter och deras livsmiljöer).

- Ljunpipare, orre är upptagen i bilaga III (skyddade djurarter) i Bernkonventionen.

- Trana, ljunpipare, grönbena, är upptagen i bilaga 2 Bonnkonventionen (flyttande arter).

- Trana, ljunpipare, grönbena är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Riksintressen m.m.

-Riksintresse naturvård – NRO 14075 Nordbillingen

-Riksintresse friluftsliv – FO 01:1 Platåbergslandskapet Billingen-delområdet Billingen

-Högsta naturvärdesklass (klass 1-mycket höga naturvärden) inom länets våtmarksinventering samt ingår i Myrskyddsplan för Sverige, vilken omfattar landets mest skyddsvärda myrar.

Skötsel och hänsyn

-Befintliga diken i området eller som ansluter till området och har en avvattande effekt på naturtyperna bör om möjligt inte rensas utan tillåtas att växa igen för att på så sätt förbättra naturtypernas hydrologiska förhållanden. Eventuellt kan avvattande diken läggas igen för att på så vis minska negativ påverkan på naturtyperna. Igenläggning av diken som kan beröra mark utanför området bör vid behov föregås av en hydrologisk utredning.

-Vid brytning i bergtäkten liksom vid genomförande av andra aktiviteter/verksamheter utanför området är det generellt viktigt att planera och eventuellt vidta försiktighetsåtgärder för att inte påverka områdets hydrologi negativt. Myrarna, såväl öppna som trädklädda, liksom sumpskogar är mycket känsliga för hydrologiska förändringar. Det är viktigt att områdets avvattning inte ökar på grund av verksamheter som sker utanför området. Hydrologiska utredningar är ofta nödvändigt för att få en bild av verksamhetens hydrologiska påverkan beroende på dess utformning och placering.

-Igenväxningsvegetation som uppkommit till följd av befintliga diken eller andra ingrepp eller påverkan (exempelvis kvävenedfall) kan med fördel röjas bort om de inte bedöms vara viktig livsmiljö för någon av de utpekade fågelarterna.

-Anläggning och underhåll av friluftsanläggningar som exempelvis spänger och rastplatser bör ske på sådant sätt att risk för negativ påverkan på vegetationen och hydrologin minimeras. Leder bör även planeras på sådant sätt att risken för att störa känsliga fågelarter minimeras.

-Taiga och skogbevuxen myr samt utvecklingsmark till dessa naturtyper ska i första hand lämnas orörd och tillåtas formas av naturliga processer. Brandpåverkan är vanligtvis en brist i många skogliga naturtyper till följd av aktiv brandbekämpning. Naturvårdsbränning kan gynna arter som är beroende av bränder samt att de motverkar igenväxning. Möjlighet till naturvårdsbränning i området kan med fördel utredas närmare. Detta kan eventuellt leda till att skötselplanen behöver revideras med avseende på bränning och bränder.

-Vid avverkning av skog som angränsar till myr i området bör en skyddszon lämnas.

Skyddszonens bredd beror på markens egenskaper och terrängförhållanden, men i regel rekommenderas en trädlängd. Skyddszonen är viktig för att minska risken för skador på myren, till exempel i form av ökad tillrinning och näringsläckage. En skyddszon mot våtmarken gynnar även fågellivet, bland annat genom att zonerna kan fungera som gömslen men också genom att minska störning från omgivande mark. Skogsmark i områdets ytterkanter, oavsett om den är naturtyp, utvecklingsmark till naturtyp eller "övrig mark", kan ses som naturliga skyddzoner och har en viktig funktion för att minska negativ påverkan på myrmarkens hydrologi samt för att minska störning på myrarnas fågelliv.

-Underhåll av vägar, master, byggnader och andra anläggningar intill området bör ske med försiktighet så att inte områdets hydrologi och naturtyper påverkas negativt. Körning med tunga maskiner bör inte ske om det finns risk för negativ påverkan på hydrologin i området. Vidare bör eventuell undanröjd vegetation tas bort eller samlas ihop på en plats där risk för näringsläckage till området inte uppstår.

-Se även bevarandeåtgärder för respektive fågelart. För att kunna rikta in eventuella bevarandeåtgärder på bästa sätt behövs återkommande inventeringar av fåglarna i området.

Markägare i Natura 2000-områdets omgivning bör uppmuntras, genom rådgivning, gröna skogsbruksplaner eller naturvårdsavtal etc., att ta särskild hänsyn till Natura 2000-områdets naturtyper och arter. Det gäller t.ex. att spara lövträd och gamla tallar, död och döende ved, lämpliga boträd för sparvuggla, spelplatser för tjäder etc.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**7110 - Högmossar**

Areal: 355,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 358,8 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Huvuddelen av området består av en karaktäristisk högmosse. Mossen har ett kraftigt välvt mosseplan med en nivåskillnad av 6-7 meter mellan de centrala delarna och de kantskogsnära delarna. Mosseplanet är till största del helt öppet, men här och var bevuxet med glesa talldungar. Det öppna mosseplanet begränsas mot laggkärren av en randskog dominerad av tall. Skogen har varierande slutenhet, bredd och något varierande ålderssammansättning. Enstaka björk och gran förekommer och ökar i antal desto torrare marken är.

Mosseplanet, speciellt dess centrala och östra delar, är mycket rika på stora och blöta höljor. Höljorna och ristuvesträngar bildar mönster av parallella strängar. På flera ställen, framför allt utmed mossens sydöstra sluttning, finns så kallade sprickkärrfönster. Dessa består av långsträckta, mot mossens lutning, vinkelräta höljor. Kärrfönstren tros ha uppkommit genom att mossen glidit isär till ett stort djup och möjliggjort att mineralrikt vatten från den underliggande fastmarken kunnat tränga upp. Kärrfönstren är därmed avvattningsmyningar med fastmarksvattenkontakt. Vattnet som dräneras ut i laggarna bildar medelrikkärr och fattigkärr med stora botaniska värden. Laggkärren och kärrdrågen utgörs huvudsakligen av fattigkärr men inslag av medelrikkärr förekommer. Mossen avvattnas åt alla väderstreck.

Mossens fältskikt domineras av ljung, odon och kråkris. Lingon, hjortron och tuvull är vanliga medan bl.a. rosling, tranbär, rundsileshår och skvattram förekommer mer sparsamt. Skvattram förekommer dock rikligt på områdets sydöstra tallmossar. Bottenskiktet domineras av vitmossearter. I några av de rikare kärrdrågen förekommer bl.a. snip (*Trichophorum alpinum*) tillsammans med ängsnycklar (*Dactylorhiza incarnata*) och den lilla orkidén myggblomster (*Hammarbya paludosa*). Myrtilja (*Nartecium ossifragum*) har påträffats i områdets nordvästra del.

Blängsmossen är en sydlig utpost för ett stort antal nordliga arter. Bland botaniskt intressanta fynd på mossen märks stora förekomster av dytåg (*Juncus stygius*) och vitstarr (*Carex livida*) som är två utpräglade nordliga arter samt den nordliga björnvitmossan (*Sphagnum lindbergii*) som finns i blöta partier på mossen. Även myggblomster (*Hammarbya paludosa*) och dvärgbjörk (*Betula nana*) har noterats.

Några exempel på typiska arter bland kärlväxter som noterats i området är dystarr, storsileshår, småsileshår, vitag, kallgräs och tuvsäv. Bland typiska arter mossor kan nämnas flaggvitmossa, flytvitmossa, rufsvitmossa, rostvitmossa, praktvitmossa, rubinvitmossa och ullvitmossa. De för området prioriterade arterna grönbena och ljungpipare är även typiska arter för högmossar.

Mossen är i stort sett orörd, med mycket få mänskliga ingrepp. Några små torvtäcker för husbehov och något enstaka dike finns i mossens ytterkant. Skogen som omsluter mossen består till största del av brukad skog. I sydväst angränsar en väg och i sydöst finns ett stenbrott.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen högmossar beskrivs generellt som tydligt välvda mossar som utvecklade ett öppet eller trädklätt mosseplan, vanligtvis är krontäckningen mindre än 30 %. Hela den hydrologiska

enheten inkluderas i habitatet, det vill säga mosseplanet, omgivande laggkärr samt randskog som ofta finns mellan mosseplanet och laggen. Gölar, höljor, strängar, tuvor, dråg, småvatten och vattenmosaiker kan förekomma i högmossekomplexet. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning kan ibland förekomma. Vegetationen ska spegla vad som är normalt för en hydrologiskt intakt mosse. Mosseplanet livsmiljöer är näringsfattiga med lågt pH och vegetationen karakteriseras av ris och vitmossor. I laggkärren finns vanligtvis rikligt med starr och vitmossor. Randskogen och andra trädbevuxna delar har eller kan inom en snar framtid utveckla naturskogskaraktär i form av skiktat trädskikt ofta dominerat av tall, förekomst av gamla träd och död ved i olika former.

[Lagg = smala, öppna eller beskogade, blötare parti som omger en högmosse, gölar = permanenta, mindre vattensamlingar, höljor = det lägre liggande partiet mellan tuvor eller strängar på en mosse, strängar = långsmala partier i våtmarken som är högre än sin omgivning, tuvor = vegetationstäckt upphöjd torvbildning, dråg = område med tydlig vattenföring, men som alltid är mer eller mindre täckt av vegetation och ej djupt nedskuret i torven, till skillnad från en bäck.]

Naturtypen är känslig för förändrad hydrologi och förändrad hydrokemi, ökad näringstillförsel, igenväxning och störning av myrens torvbildning samt fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Bevarandemål

Arealen Högmossar (7110) ska vara minst 358,8 ha. Högmossens hydrologi ska generellt vara ostörd. Avvattning eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan ska helst inte finnas, men kan förekomma i mycket begränsade delar. Hydrokemin ska vara ostörd och näringsfattig. Vegetationen på mosseplanet ska domineras av vitmossor och det ska ske en aktiv torvbildning. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngas.

Högmossarnas karakteristiska strukturer i form av öppna mosseplan, randskog och laggkärr ska bibehållas eller utvecklas ytterligare. Det ska förekomma rikligt med välutvecklade hydromorfologiska strukturer av tuvor, strängar och höljor. Enstaka träd och buskar samt mindre partier med träd kan förekomma på mosseplanet i övrigt ska mosseplanet vara öppet. Randskogen ska bestå av skog med naturskogskaraktär. Här ska exempelvis finnas ett skiktat trädbestånd dominerat av tall med god förekomst av gamla träd och död ved i olika former.

Igenväxningsvegetation i form av täta vassbestånd och kraftiga uppslag av tall och glasbjörk ska inte förekomma alternativt endast förekomma i mycket begränsad omfattning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Typiska arter av kärlväxter, mossor och fåglar ska förekomma allmänt-rikligt. De öppna mossarna ska erbjuda goda förutsättningar för häckande, rastande och spelande fåglar.

Negativ påverkan

Se rubriken "Vad kan påverka negativt?" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder

Naturtypen bedöms inte vara i behov av några särskilda skötselåtgärder i dagsläget (2018). Eventuellt kan det finnas några diken med lokalt avvattande effekt. Det vore önskvärt att göra en kompletterande inventering för att avgöra om det finns diken som bör åtgärdas. Vad gäller diken som finns i omgivande, angränsande mark bör dessa inte rensas om det kan orsaka avvattande effekt på området. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandetillstånd

Högmossens sammanvägda bevarandetillstånd bedöms vara gynnsamt. Enstaka mindre ingrepp, exempelvis dikning, finns i begränsade delar. Längs vissa stäckor av mossen finns även angränsande vägar. Ingreppen bedöms ha en begränsad lokal påverkan på mossen.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 1,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1,8 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Öppna mossar och kärr förekommer till stor del som laggkärr och dråg till högmossen och räknas in i arealen högmosse. Därutöver finns några mindre partier med öppen myr i områdets östra del. Dessa myrar är främst av fattig karaktär. Övergången mellan öppen myr och skogbevuxen myr sker oftast gradvis. De flesta av myrarna saknar ingrepp. Kärret i sydost ligger nära väg och bergtäkt samt att det finns ett äldre dike i dess östra kant. Avvattningen sker längs med bergtäkten åt nordost.

Generell beskrivning av naturtypen

Naturtypen öppna mossar och kärr är generellt en mycket varierad naturtyp och omfattar fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrar (< 30 % krontäckning). Hit hör plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana och sluttande kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Gungflyn, mjukmattor med mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår även. Naturtypen indelas i två undertyper; svagt välvda mossar samt kärr och gungflyn. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning kan ibland förekomma. Vegetationen ska spegla vad som är normalt för en hydrologiskt intakt myr. Vanligtvis utvecklas myrarna genom naturlig succession, men vissa kan vara präglade av långvarig hävd och bör om möjligt fortsätta slåttas eller betas. Naturtypen är den vanligaste våtmarkstypen i Sverige.

Exempel på typiska arter för naturtypen är nålstarr, vitstarr, Jungfru Marie nycklar, sileshårsarterna, kärrull, vattenklöver, myrlilja, vitag, tuvsäv, björnvitmossa, sotvitmossa, drågvitmossa m.fl.

Naturtypen är känslig för förändrad hydrologi och förändrad hydrokemi, ökad näringstillförsel, igenväxning och störning av myrens torvbildning samt fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Bevarandemål

Arealen Öppna mossar och kärr ska vara minst 1,8 hektar. Naturtypen ska bestå av mindre, öppna mosse- eller kärrytor eller en mosaik av kärr och mossevegetation. Bottensiktet domineras av vitmossor. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Myrarnas hydrologi ska generellt vara ostörd. Avvattnande eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan ska helst inte finnas, men kan förekomma i mycket begränsade delar. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Hydrokemin ska vara näringsfattig utan betydande mänsklig påverkan.

Myrarna ska vara öppna (< 30 % täckningsgrad), enstaka träd och buskar alternativt ett mycket glest trädskikt eller mindre grupper av träd och buskar kan förekomma. Det ska saknas igenväxning av vass, buskar eller träd till följd av mänskliga ingrepp, alternativt förekomma i mycket begränsad utsträckning. Övergången från öppet kärr till skogbevuxen myr och angränsande skogsmark kan ibland vara flytande eller mosaikartad.

Arter som är främmande för naturtypen ska inte förekomma. Typiska arter av mossor och kärlväxter ska förekomma tämligen allmänt.

Negativ påverkan

Se rubriken "Vad kan påverka negativt?" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder

Naturtypen bedöms inte vara i behov av några specifika skötselåtgärder i dagsläget (2018). Den öppna myren längst i söder, som gränsar till bergtäkten i sydost, bör hållas under uppsikt då det finns en risk att angränsande väg och täkt kan medföra negativ påverkan på hydrologin och därmed även dess vegetationssammansättning. Røjning av igenväxningsvegetation kan bli aktuell påsikt.

Intesifierad brytning eller utvidgning av befintlig täkt kan medföra ytterligare risk för dränerande effekt på naturtyperna i sydöstra delen av området. Även andra mindre myrar i områdets ytterkanter bör hållas under extra uppsikt då de löper större risk att påverkas av verksamheter utanför området, exempelvis skogsbruksåtgärder och eventuell nyexploatering av bebyggelse. Angränsande diken med en avvattande effekt på området bör om möjligt inte rensas. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms med viss tvekan ha gynnsamt tillstånd. Det finns tecken som tyder på att arealen öppen myr i sydost har minskat till följd av igenväxning. Vidare uppföljning bör visa om igenväxningen är en del i myrens naturliga utveckling eller om det finns åtgärder som kan genomföras för att förhindra igenväxning. Sett till hela arealen öppen myr i området, inklusive högmossen, visar satellitövervakningen av våtmarker under perioden 1997-2007 inte någon mätbar vegetationsökning.

9010 - Taiga

Areal: 25,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom området finns flera mindre bestånd med taiga, speciellt i områdets östra del. Taigan består av naturskogslik barr- och blandskog. Förekomsten av gamla träd och död ved varierar mellan bestånden, vilket ofta kan förklaras av någon grad av påverkan från tidigare skogsbruksaktiviteter. Flera bestånd har bedömts ha potential att på sikt i takt med att bestånden tillåts att åldras och utvecklas genom naturliga processer kunna utvecklas till taiga. Dessa bestånd är klassad som skoglig utvecklingsmark.

Förekomsten av taiga, utvecklingsmark till taiga samt generellt god förekomst av gamla träd i randskogen och kantzonerna mot högmossen skapar goda livsmiljöer för såväl flera fågelarter, exempelvis tjäder och hackspettar, som flera arter mossor och lavar. Kantzoner med solbelysta träd, gynnar generellt arter beroende av ljus och värme.

Taigabestånden, liksom utvecklingsmarken i området är till största del avgränsade genom flygbildstolkning. Exakt utbredning och bevarandetillstånd för respektive bestånd är ibland osäkert. Bäst kunskap finns om skogsbestånden i östra delen av området där flera bestånd har inventerats i fält. Kunskapen om typiska arter är dock generellt dålig. Vid tillståndsprövning, uppföljning av naturtypens bevarandetillstånd och liknande, bör bestånd med osäker klassning och avgränsning kontrolleras i fält och därefter vid förekomst av felaktigheter justeras.

Generell beskrivning av naturtypen

Taiga förekommer på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100 % och består av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer (exempelvis gamla träd och död ved). Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning, men har aldrig omfattats av större kalavverkningar. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. En välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för naturtypen. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter bland lavar, mossor, svampar och insekter (främst skalbaggar) som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Exempel på typiska arter för naturtypen är linnea, mattlumner, knärot, tallört, vedtrappmossa, platt fjädermossa, skogshakmossa, garnlav, kattfotslav, lunglav, koralltaggsvamp, ullticka och rynkskinn.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet och åtgärder som motverkar eller hindrar naturlig åldersspridning och artsammansättning. Den är till stor del beroende av att naturlig dynamik pågår och att det finns stor förekomst av t.ex. död ved, gamla och grova träd. Fuktiga delar är känsliga för störning av hydrologin. Tallskog är känslig för stor konkurrens av gran vilket kan uppstå på grund av t.ex. utebliven brand. Liknande skogar i närområdet är viktigt för arterna spridningsförmåga och naturtypen är därför också känslig för fragmentering, exploateringsåtgärder samt en påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna. Lav-, moss- och svampfloran som utgör en viktig del av naturtypen och är känsliga för luftföroreningar.

Bevarandemål

Arealen Taiga (9010) ska vara minst 25,9 hektar. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa störningar som t.ex. svamp- och insektsangrepp, översvämning och stormfällning ska påverka skogens dynamik och struktur. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder.

Taigan ska domineras av barr- och blandskogar. Hydrologi och markens näringsstatus ska vara ostörd och naturlig. Skogen ska sakna eller endast ha en liten mänsklig påverkan. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd (allmänt-rikligt); död ved i olika former såväl liggande som stående och i olika nedbrytningsstadier (måttligt). Det ska inte förekomma främmande och/eller invasiva trädarter (exempelvis contorta tall och ädelgran) i naturtypen. Typiska arter av kärlväxter, mossor, lavar, och svampar ska förekomma tämligen allmänt.

OBS! Målarealen är något osäker och kan behöva justeras efter kompletterande inventering.

Negativ påverkan

Se rubriken "Vad kan påverka negativt?" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder

Det är önskvärt med kompletterande inventering av skogen i området för att fastställa korrekt areal för taiga och utvecklingsmark till taiga. I övrigt bör bestånden även fortsättningsvis lämnas orörda. Eventuellt kan naturvårdsbränning övervägas. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för områdets taiga är sammantaget inte gynnsamt. Flera bestånd är till viss del påverkade av skogsbruk, vilket gör att exempelvis riktigt gamla träd och mängden strukturer som exempelvis död ved i flera bestånd är lägre än det skulle kunna vara. Flera skogsbestånd är klassade som utvecklingsmark som på sikt kan utvecklas till taiga.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 7,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 21,5 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom området finns två typer av skogsbevuxen myr, dels talldominerade myrar och dels myrar dominerade av glasbjörk. Täckningsgraden på myrarna varierar. Mängden död ved är generellt högre i de lövträdsklädda myrarna än de talldominerade.

För vissa av de björkbevuxna myrarna är ibland klassningen mellan skogsbevuxen myr och lövsumpskog svår att avgöra. Samtliga torvmarker med en lövträdstäckning över 70% ska klassas som lövsumpskog. De flesta björkbevuxna myrarna har dock en förhållandevis gles trädtäckning. Eventuellt finns vissa ytor i området där klassningen bör justeras. Skogsbevuxen myr förekommer även som randskog, dominerad av tall på högmossen. Den arealen räknas dock inte in här utan inkluderas i arealen för högmossar samt omfattas av bevarandemålet för högmossar.

En del skogsbevuxna myrar är i någon grad påverkade av skogsbruk. Det finns också myrar som tidigare har varit mer öppna men som efter hand verkar växa igen. Igenväxningen kan i vissa fall bero på naturlig succession, men i vissa fall förklaras av påverkan utanför området. Studier av äldre kartmaterial visar att flera av myrarna i sydost har varit mer öppna tidigare, vilket sannolikt kan förklaras av vägdragning, äldre diken och bergtäkt. Dikning i anslutande skogsmark är generellt en vanlig orsak till igenväxning. Därtill finns även en viss påverkan från kvävenedfall, vilket påskyndar igenväxning. Några av de igenväxande myrarna har klassats som utvecklingsmark till skogsbevuxen myr då de idag har eller på sikt bedöms utveckla höga naturvärden och rymmas inom definitionen för naturtypen.

De skogsbevuxna myrarna har ofta en viktig funktion för insekts- och fågelivet. De utpekade arterna spillkråka och tjäder är exempelvis typiska arter för naturtypen skogsbevuxen myr.

Generell beskrivning av naturtypen

Skogsbevuxen myr beskrivs generellt som myrar som är bevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen skall vara 30-100%. Samtliga tall mossar räknas till denna typ, medan de skogsbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70 %. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog. Skogen på myrarna ska vara eller i snar framtid kunna utveckla naturskogskaraktär med en varierad åldersfördelning, förekomst av gamla träd och död ved. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter. Skogen ska formas av naturliga störningsprocesser. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning av myren kan ibland förekomma. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Skogsbevuxna myrar finns både som delar i större våtmarkskomplex, exempelvis högmossar, men kan även vara friliggande myrar.

Exempel på typiska arter för naturtypen är stjärnstarr, klotstarr, mossviol, kärrviol, flagellkvastmossa, kornknutmossa, bollvitmossa, järpe, spillkråka, videsparv, tretåig hackspett och tjäder.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska

och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Skogsbevuxen myr (91D0), undantaget den skogbevuxna myren på högmossarna, ska vara minst 21,5 hektar. Myrarnas hydrologi ska vara ostörd. Det ska helst inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken, markskador eller annan verksamhet som medför negativ påverkan, undantaget mycket begränsade delar. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.

Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnyra sig. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa störningar som t.ex. insektsangrepp, stormfällning, översvämningar eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Trädskiktet domineras ofta av tall eller glasbjörk, men en trädslagsblandning av tall, gran och björk kan också förekomma.

Strukturerna gamla träd ska förekomma allmänt-rikligt; död ved i olika former och nedbrytningsstadier ska förekomma i tämligen allmän-måttlig mängd. Främmande trädarter (exempelvis contorta tall) ska inte förekomma. Typiska och karakteristiska arter bland fåglar, kärlväxter och mossor ska förekomma tämligen allmänt.

OBS! Målarealen är något osäker och kan behöva justeras efter kompletterande inventering.

Negativ påverkan

Se rubriken "Vad kan påverka negativt?" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder

- De skogbevuxna myrarna ska tillåtas att utvecklas fritt och förstärka och utveckla sin naturskogskaraktär.
- Eventuella avvattande diken kan läggas igen för att på så vis minska negativ påverkan. Angränsande diken med en avvattande effekt på området bör om möjligt inte rensas. Kunskapen om befintliga dikens påverkan i området är bristfällig och bör undersökas närmare för att på så sätt kunna sätta in åtgärder på bästa sätt.
- Vid avverkning av skog som angränsar till skogbevuxen myr i området bör en skyddszon lämnas för att på så vis minska risken för skador på myren, till exempel i form av ökad tillrinning och näringsläckage. Skyddszonens bredd beror på markens egenskaper och terrängförhållanden, men i regel kan nämnas minst en trädlängd. En skyddszon mot myren gynnar även fågellivet, bland annat genom att zonerna kan fungera som gömslen men också minskad störning från omgivande mark. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för områdets skogbevuxna myrar är sammantaget inte gynnsamt. Andelen gamla träd och mängden död ved bör öka, vilken den bedöms göra på sikt genom fortsatt fri utveckling. Vad gäller diken är det oklart i dagsläget om några åtgärder behöver genomföras.

A108 - Tjäder, Tetrao urogallus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tjäder bedöms förekomma regelbundet i området och dess närområde. Uppskattningsvis häckar något enstaka par i området. Kunskap om spelplatser saknas, men lämpliga miljöer bedöms finnas.

Fakta om arten

Tjädern kräver generellt större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga populationer. I dessa måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Arten kräver vintertid en förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (eftersom den äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor då hönan under tidiga vår till stor del livnär sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter. Tjädern är en stannfågel som normalt rör sig inom ett område på i storleksordningen 25 km².

Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella spelplatser. Arten är känslig för fragmentering som minskar andelen av för arten lämpliga naturmiljöer samt ökar avståndet mellan dem. Den är också känslig för förändring och störning vid spelplatser.

Bevarandemål

Området ska erbjuda en skogmyrmosaik med lämpliga häckningsplatser och spelplatser samt skyddande gömslen och platser för födosök. Här ska finnas äldre naturskogsartade skogsbestånd med riklig tillgång på tall lämplig som vinterföda, samt tillgång till våtmarker och sumpskogar med god insektsförekomst och god tillgång på tuvull. Myrarna och skogsbestånden ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Sett till hela Blängsmossen och dess omgivande skogsmark ska det finnas en stabil population av tjäder.

Negativ påverkan

Tjädern har starkt missgynnats av det storskaliga skogsbruket, särskilt i södra och mellersta Sverige där betydande populationsnedgångar konstaterats. Det allvarligaste hotet i skogsbrukslandskapet är de förändringar som skett och fortfarande sker på landskapsnivå, t.ex. fragmentering och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts utvecklas till gamla skogar. Inom området regleras bl.a. skogsbruk, dikning och torvtäkt i föreskrifterna för naturreservatet. Något direkt hot mot arten bedöms inte förekomma i området.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda skötselåtgärder inom området bedöms för närvarande (2018) vara aktuella för att gynna tjäderpopulationen.

Då tjädern är beroende av stora arealer sammanhängande skogar och myrar med lämpliga livsmiljöer behövs välplanerad hänsyn i kringliggande landskap. För skogar utanför området kan följande råd ges:

- Undvik avverkning av äldre barr- och blandskogar samt rena aspbestånd och sumpskogar.
- Eventuella spelplatser för tjäder bör i möjligaste mån lämnas intakta vid avverkningar. Går inte det bör åtminstone kilar av äldre skog in mot spelplatsens centrala delar lämnas orörda.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för tjäder bedöms vara gynnsamt. Tjäder bedöms förekomma regelbundet i området. Hur stor populationen är och hur många som häckar är dock oklart. Lämpliga livsmiljöer för tjäder finns i området. Området i sig är dock inte tillräckligt stort för att rymma en stabil population av arten, varför det kringliggande skogslandskapet och dess skötsel är av stor betydelse för förekomst och populationsstorlek. Tjäders bevarandestatus i Sverige bedöms vara livskraftig (ArtDatabanken 2015).

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Det saknas uppgifter om hur många tranor som brukar rasta och häcka i området. Det finns dock flera observationer i Artportalen som styrker förekomst av tranor "i lämplig häckningsmiljö".

Fakta om arten

Tranan häckar generellt sett på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av miljö, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km². Tranan blir könsmogen vid 3-6 års ålder. Innan könsmognaden för ungttranorna en kringflackande tillvaro och samlas ofta i stora flockar. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. En stor andel av tranorna övervintrar i Sydvästeuropa, främst i korkeksmarker i Spanien men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika. De svenska tranorna utgör ungefär 20- 40% av europapopulationen. Sverige har därför ett stort ansvar för bevarandet av arten. Tranan häckar numera förhållandevis jämnt spridd i samtliga län.

Tranan är känslig för störningar vid häckningsplatsen och övernattningsplatser. Därtill är arten känslig för igenväxning av öppna våtmarker och strandmiljöer samt markavvattning och sjösänkningar som kan medföra att rovdjur kommer åt tranornas bon.

Bevarandemål

I området bör det finnas minst 1 - 2 häckande par av trana samt ett årligen varierande antal sträckande/rastande individer av arten. Lämpliga häckningsmiljöer i form av vattenomringade "myröar" ska finnas. Häckningsplatserna ska vara ostörda av mänskliga aktiviteter som exempelvis friluftsliv under häckningsperioden (maj-juli/augusti). Skyddade ostörda övernattnings- och viloplats ska finnas för stationära samt rastande fåglar. I området ska även finnas lämpliga födosökmiljöer som öppna våtmarker med blöta kärrstråk och gölar samt skogbevuxna myrar och sumpskogar med god tillgång på blötdjur, grodor och insekter. Våtmarkernas och skogsbeståndens hydrologi ska vara opåverkad, onaturliga vattenståndsförändringar ska inte förekomma. Predation från icke inhemska arter som t.ex. mink ska inte förekomma.

Negativ påverkan

Inom området bedöms inget direkt hot finnas mot tranan. Eventuellt skulle friluftsliv kunna störa tranorna under häckning och rastning, området bedöms dock vara så stort att risken för störning är liten.

Generellt kan nedanstående faktorer påverka arten negativt:

- Sänkning av sjöar där tranorna häckar. Eftersom tranan alltid bygger sitt bo vattenomflutet, måste vattenavledning i anslutning till boet undvikas helt.
- Markavvattning och kvävenedfall, vilket leder till igenväxning av de öppna våtmarkerna. Markavvattningen, liksom sjösänkning, kan också leda till att rovdjur kommer åt tranornas bon.
- Kraftledning, vindkraftverk eller höga master, vilka tranorna kan kollidera med.
- Predation på ägg eller ungar från rovdjur.

-Mänsklig aktivitet i närheten av bon med ägg eller ungar. Känsligaste perioden är vid äggläggningen under april månad.

-Mänsklig aktivitet vid övernattningsplatser.

Bevarandeåtgärder

Eftersom tranan alltid vill bygga sitt bo vattenomflutet, behöver vattenavledning/vattenståndssänkning i anslutning till häckningsområden undvikas helt för att inte missgynna arten. Tranan är skygg vid sina boplatser och t.ex. vandringsleder som planeras med sträckning över stora, öppna myrområden bör dras på behörigt avstånd (helst minst 500 m) från boplatsoområdet. Generellt gäller det att inte störa tranorna under deras häckningsperiod eller vid deras övernattningsplatser.

Inga särskilda skötselinsatser i området bedöms behövas för tranorna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för trana i området torde vara gynnsamt. Tranorna använder området som både rastplats och häckningsplats. Antalet tranor varierar över åren. Tranans bevarandestatus i landet bedömdes vid rödlistningen 2015 som livskraftig. Populationen har visat en mycket kraftig ökning de senaste 30 åren (ArtDatabanken 2015).

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ljungpipare häckar regelbundet i områdets myrmarker. Minst några par per år bedöms häcka i området.

Fakta om arten

Ljungpiparen häckar huvudsakligen i fyra olika miljöer i landet. I norra Sverige är det en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar. Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Ljungpiparen är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 ha som arten brukar påträffas regelbundet. De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket. I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden. Arten hävdar revir och rör sig då huvudsakligen inom ett område i storleksordningen 15-30 hektar. Ljungpiparen övervintrar huvudsakligen i västra och sydvästra Europa.

Ljungpipare är känslig för markavvattning, igenväxning, fragmentering av häckningsområdet och predation på ägg och ungar.

Bevarandemål

Minst några par ljungpipare bör häcka årligen i området. Lämpliga häckningsplatser i form av öppna myrar ska finnas. Häckningsplatserna ska vara ostörda av mänskliga aktiviteter som exempelvis friluftsliv under häckningsperioden (maj-juni). I området ska det även finnas lämpliga födosökmiljöer som öppna våtmarker med blöta kärrstråk och höljor samt skogbevuxna myrar och sumpskogar med god tillgång på blötdjur, grodor och insekter. Myrarna ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Predation från icke inhemska arter som t.ex. mink ska inte förekomma.

Negativ påverkan

Arten påverkas negativt av markavvattning (torrläggning genom t.ex. utdikning eller torvtäkt) eller andra åtgärder som påverkar hydrologin eftersom andelen av för arten lämplig naturtyp (öppna marker) då minskar och risk för predation vid bon kan öka. Ljungpiparen påverkas också negativt av ett ökat kvävenedfall med igenväxning som följd i och med att den är beroende av stora öppna ytor. Eventuellt påverkas den också negativt av nedläggning av jordbruksmark i skogsbygderna som minskar födosökmöjligheterna. Det bedöms dock inte vara något stort hot för denna trakt. På Blängsmossen regleras också dikning och torvtäkt i föreskrifterna för naturreservatet. Risk från störning från friluftsliv bedöms vara liten.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda skötselinsatser bedöms för närvarande (2018) behövas för ljungpiparens del inom området. Generellt för Sverige gäller att det är viktigt att det svaga sydsvenska beståndet av ljungpipare stärks. Det är därför av stor vikt att hydrologin på eventuellt utdikade öppna myrmarker återställs samt att eventuellt uppväxande träd avverkas. Mossar av öppen karaktär måste finnas kvar i södra Sverige. På alvarmark måste röjning följd av hävd snarast ske i de områden som håller på att växa igen av buskar och träd.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för ljunpipare i området bedöms vara gynnsamt. Ett flertal observationer i Artportalen styrker häckning i området. Vad gäller ljunpiparens bevarandestatus i landet bedömdes arten vid rödlistningen 2015 som livskraftig (ArtDatabanken 2015).

A166 - Grönbenan, *Tringa glareola*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbenan bedöms häcka regelbundet i områdets myrmarker. Hur många par per år är oklart.

Fakta om arten

Grönbenan häckar i stora delar av landet, men största delen av populationen finns i norr. Lämpliga häckningsmiljöer är sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Grönbenan anländer i maj. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Häckning sker i maj-juni. Arten hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1-5 km². Födan består av insekter, blötdjur och maskar. Höststräcket pågår under juni-september. Arten övervintrar främst i tropiska Afrika.

Arten är känslig för markavvattning, igenväxning av våtmarker, ängar och strandmiljöer samt predation på ägg och ungar.

Bevarandemål

Grönbenan bör häcka årligen i området. Lämpliga häckningsplatser i form av öppna myrar med tillgång till öppna vatten som exempelvis gölar ska finnas. Häckningsplatserna ska vara ostörda av mänskliga aktiviteter som exempelvis friluftsliv under häckningsperioden (maj-juni). I området ska det även finnas lämpliga födosökmiljöer som öppna våtmarker med blöta kärrstråk och gölar samt skogbevuxna myrar och sumpskogar med god tillgång på blötdjur, grodor och insekter. Myrarna ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning. Predation från icke inhemska arter som t.ex. mink ska inte förekomma.

Negativ påverkan

Det bedöms inte finnas något direkt hot mot grönbenan inom området. Eventuellt skulle friluftsliv kunna störa arten under häckning och rastning, risken för störning bedöms dock vara liten.

Liksom för ljungpiparen är igenväxning av öppna våtmarker ett hot mot arten. Predation på ägg och ungar från rovdjur som exempelvis mink kan i vissa områden också vara ett hot.

Bevarandeåtgärder

I nuläget (2018) bedöms inga särskilda skötselinsatser för grönbenan vara aktuella inom området.

Generellt gäller att hydrologin på dikade öppna våtmarker bör återställas och igenväxningsvegetation röjas bort.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för grönbenan torde vara gynnsamt. Kompletterande inventering krävs dock för att bekräfta bevarandestatusen. Vad gäller grönbenans bevarandestatus i landet bedömdes arten vid rödlistningen 2015 som livskraftig (ArtDatabanken 2015).

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sparvugglan bedöms förekomma stationärt i och kring Blängsmossen. Någon riktad inventering har inte genomförts, varför uppgifter om populationens storlek och häckningsplatser inom området saknas.

Fakta om arten

Sparvugglan behöver ha tillgång till lämpliga boplatser i form av gamla bohål från större hackspett eller tretåig hackspett. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats och förekommer likaväl i naturskogsbestånd som i områden med en blandning av rena produktionsbestånd och hyggen, så länge lämpliga boträd finns att tillgå. I södra Sverige hittar man den ofta på gammal, igenväxande inägomark där den häckar i bestånd av äldre asp. Sparvugglan förekommer ofta i skogsbryn mot öppna ytor. Den behöver ha tillgång till lämplig föda i form av gnagare och småfåglar. Sparvugglan är i huvudsak en stannfågel men vissa vintrar sker mer omfattande rörelser söderut. Arten jagar över arealer i storleksordningen 1,5 km².

Sparvugglan är känslig för brist på naturskogsartade blandskogar och andra lövträdsrika miljöer med tillgång till grova triviallövträd med förekomst av bohål. Arten är även beroende av god tillgång på föda i form av gnagare och småfåglar.

Bevarandemål

Sparvuggla ska förekomma i området och dess närområde. Området ska erbjuda lämpliga häckningsmiljöer i form av blandskogar med tillgång på gamla, grova träd med bohål. De öppna myrarna ska även fungera som jaktmarker med tillgång på småfåglar och gnagare.

Negativ påverkan

Sparvugglan hotas generellt av:

- Brist på bohål.
- Brist på lövskog och grova triviallövträd i landskapet.
- Försämrade tillgång på bytesdjur, vilket exempelvis kan orsakas av nedläggning av jordbruk och minskade arealer öppen mark.

Kunskapen om tillgång på lämpliga boträd för arten i området är något oklart. Förekomsten av hackspettar i området bedöms dock som god, vilke skapar goda förutsättningar för att bohål ska finnas. Hot till följd av försämrade bytestillgång på grund av upphört jordbruk bedöms som låg då arten rör sig över förhållandevis stora områden där det finns tillgång till jordbruksmark. Även öppna myrar och hyggen finns att tillgå som jaktmarker utanför området.

Bevarandeåtgärder

Inom området bedöms inga åtgärder vara aktuella för sparvugglan i dagsläget (2018).

Generella bevarandeåtgärder för att gynna arten i landskapet är:

- Bevara lövträdsrika miljöer. Bevara särskilt hålträd, grova lövträd och träd av hög ålder. Detta görs lämpligen genom bildande av naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal när det gäller lite större miljöer och mindre grupper av träd kan bevaras genom hänsyn i skogsbruket, vilket är ett viktigt komplement till formellt områdesskydd.
- Bevara lövträdsinslaget i barr- och blandskogar under hela beståndets tillväxt.

Bevarandetillstånd

Kunskap om förekomsten av grova triviallövträd med tillgång på bohål i området är bristfällig, men lämpliga träd för häckning torde finnas i området då förekomsten av hackspettar bedöms vara god både i och utanför området. Bevarandetillståndet i området torde vara gynnsamt.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråka bedöms förekomma stationärt i och kring Blängsmossen. Någon riktad inventering har inte genomförts, varför uppgifter om populationens storlek och häckningsplatser inom området saknas. Observationer i Artportalen styrker artens förekomst i och utanför området.

Fakta om arten

Spillkråkan behöver ha tillgång till lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. De söker ofta efter föda långt ner på träden, på stubbar m.m. och gärna i rotrotad gran efter hästmyror. Spillkråkan kräver också tillgång till lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd generellt, men avsaknad av tillräckligt grova stammar kan vara ett problem. För att spillkråkan skall häcka behöver stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år. Detta gör att spillkråkan är en bra signalart för gammelskog. Spillkråkan är också en nyckelart i skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som inte själva förmår mejsla ut sitt bo. Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100-1000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden.

Spillkråkan är känslig för storskaligt skogsbruk (fragmentering), minskad lövandel, ökad andel gran och brist på grövre aspar och tallar lämpliga som boträd.

Bevarandemål

Spillkråka ska förekomma i området och omgivande skogar. Blängsmossen ska erbjuda lämpliga livsmiljöer för både födosök och häckning. Här ska finnas äldre barr- och blandskogar med inslag av grövre asp och tall, samt att tillgången på insekter och myror ska vara god.

Negativ påverkan

Generellt sett är det största hotet mot spillkråkan storskaligt skogsbruk. Fragmenterade skogar, minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten. Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar. Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största sannolikhet av stubbrytning och GROT-uttag (uttag av grenar och toppar i samband med avverkningen).

Inom Blängsmossens Natura-område bedöms det i dagsläget inte finnas några hot mot arten. Då arten är i behov av stora arealer med lämplig livsmiljö behövs dock hänsyn tas i skogsmarken kring området.

Bevarandeåtgärder

Inga bevarandeåtgärder bedöms vara aktuella för arten i området.

Generellt gynnas arten av följande åtgärder:

- Bevara naturskogsartade skogar och lövträdsrika miljöer. Detta görs lämpligen genom bildande av naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal när det gäller större områden och genom väl planerad hänsyn i skogsbruket när det gäller mindre skogspartier.
- Då spillkråkan är beroende av stora områden är god planering av hänsyn i skogsbruket utanför skyddade områden ett viktigt komplement till det formel skyddet.

- Lämpliga boträd som äldre aspar och tallar bör sparas. Lövbestånd bör inte ersättas av täta barrskogar samt att lövträdsinslag bör sparas under hela beståndets tillväxtperiod.
- Naturvårdsbränning är en åtgärd som gynnar spillkråkan, men även flera andra hackspettar och andra lövträdsberoende arter. Brandfälten ger på kort sikt god insektstillgång och på längre sikt skapas lövbrännor (lövdominerade bestånd), vilka i sig oftast är insektsrika miljöer.

Bevarandetillstånd

Blängsmossen bedöms ha lämpliga livsmiljöer för spillkråka och observationer i Artportalen styrker dess förekomst. Bevarandetillståndet för arten i området bedöms vara gynnsamt. Då arten födosöker över stora arealer är området inte tillräckligt för att ensamt bevara en stabil population av spillkråka, varför det är viktigt med kompletterande åtgärder även utanför området, för att arten ska finnas kvar på sikt.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Orre bedöms vara en stationär art i området och dess omgivning. Minst en spelplats finns i området.

Fakta om arten

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. I skärgårdsmiljö häckar arten på kala skär och öar och i fjälltrakterna kan den gå upp i fjällbjörkskogen. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde på i storleksordningen 25 -75 km².

Arten är känslig för brist på långsiktigt öppna marker, försämrade födosöksområden då skogarna efterhand blir tätare, brist på tillgång på björk/björkknoppar som utgör en viktig födoresurs.

Bevarandemål

Blängsmossen ska erbjuda en skogmyrmosaik med lämpliga häckningsplatser och spelplatser samt skyddande gömslen och platser för födosök för orre. Lämpliga livsmiljöer är öppna våtmarker, trädklädda myrar och sumpskogar med god insektsförekomst. Myrarna och skogsbestånden ska ha en ostörd hydrologi och igenväxningsvegetation ska saknas eller endast förekomma i mycket begränsad omfattning.

Negativ påverkan

Inom området finns inget direkt hot mot orren. Generellt sett finns det dock en rad hot mot arten i dagens landskap. Försvinnandet av skogsbete i Sverige har exempelvis påverkat orren negativt, genom att skogen blivit allt tätare och därigenom allt sämre som födosöksmiljö. De stora brandfält med efterföljande lövuppslag som förr uppstod med regelbundna intervall och som var mycket gynnsamma miljöer för orren, saknas numera nästan helt eftersom naturliga bränder som regel snabbt blir släckta. I viss mån har orren funnit en ersättningsbiotop i det storskaliga kalhyggesbruket, men det efterföljande lövuppslaget röjs och gallras som regel bort och ersätts med barrträd vilket påverkar orren negativt. Lövrika, luckiga och flerskiktade skogar har de senaste 50 åren blivit allt ovanligare genom skogsbrukets ändrade inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar. Detta missgynnar orren som bl.a. är mycket beroende av björkens knoppar vintertid. Vidare är nedläggningen av det småskaliga jordbruket och igenväxning av andra tidigare öppna miljöer ett hot mot arten.

Bevarandeåtgärder

Inom detta Natura 2000-område bedöms inga särskilda skötselåtgärder behöva göras för orren i dagsläget (2018). Området bidrar med för orren viktiga öppna myrmarker och skog i äldre successionsstadier. Behov av skötselinsatser kan dock behövas på landskapsnivå (se generella bevarandeåtgärder nedan samt bevarandepåtgärder i den allmänna delen för området).

Generellt gäller att lövträdsandelen (främst björk) bör öka i de flesta skogsmarker. Detta är på många ställen ett problem idag eftersom lövföryngringen förhindras av alltför stora älg- och rådjursstammar. Skogsbrukets röjning och gallring av lövträd är dessutom fortfarande alltför omfattande för att tillräckliga andelar lövträd på landskapsnivå ska kunna tillskapas. För att upprätthålla gynnsamt bevarandestatus för orren inom små och medelstora Natura 2000-

områden krävs planering på landskapsnivå samt ett samarbete med och en förståelse från omkringliggande markägare så att artens krav på lämpliga livsmiljöer kan bli tillfredsställande inom åtminstone 75-100 km². Planeringen på landskapsnivå innebär bl.a. att naturvårdshänsynen i produktionsskogarna behöver ändras så att lövskog prioriteras i högre utsträckning än idag, att luckiga, flerskiktade lövrika skogar tillåts existera samt att man regelbundet genomför naturvårdsbränningar som får utvecklas till lövbrännor. Det är också viktigt att öppna mossar och kärr fortsätter att vara öppna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för orre bedöms vara gynnsamt i området. Orre bedöms förekomma regelbundet i området. Hur stor populationen är och hur många som häckar är dock oklart. Lämpliga livsmiljöer i form av spelplatser och platser för födosök och häckning finns i området. Området i sig är dock inte tillräckligt stort för att rymma en stabil population av arten, varför det kringliggande skogslandskapet och dess skötsel är av stor betydelse för förekomst och populationsstorlek.

Sett till hela orrepopulationen i Sverige finns inga tecken på betydande populationsförändring. Arten har dock minskat kraftigt de senaste 30 åren, men ökat de senaste 10 åren. Populationen har varit relativt stabil de senaste 15 åren. Utifrån detta bedömdes orrens bevarandestatus i Sverige 2015 vara livskraftig. (ArtDatabanken 2015)

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2018-06.

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Bingman, I. (ed.) 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Naturvårdsverket. ISBN 91-620-1113-8.

Hahn, N. & Wester, K., 2015. Satellitbaserad övervakning av våtmarker - Slutrapport Värmlands, Västra Götalands och Örebro län. Länsstyrelsen Värmland, Publikationsnummer 2015:40, Länsstyrelsen Västra Götaland, Rapport 2015:57, Länsstyrelsen Örebro, Publ.nr. 2015:38.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 2. Medd. 2/91.

Länsstyrelsen i Skaraborg. 1996. Beslut och skötselplan för naturreservatet Blängsmossen. Beslut 1996-12-20.

Länsstyrelsen Västra Götalands län. 1991. Våtmarker i Skaraborgs län. Inventering 1989-1991.

Länsstyrelsen Västra Götalands län. 2016. Värdebeskrivning för riksintresse friluftsliv i Västra Götalands län - FO 01:1 Platåbergslandskapet Billingen-delområdet Billingen.

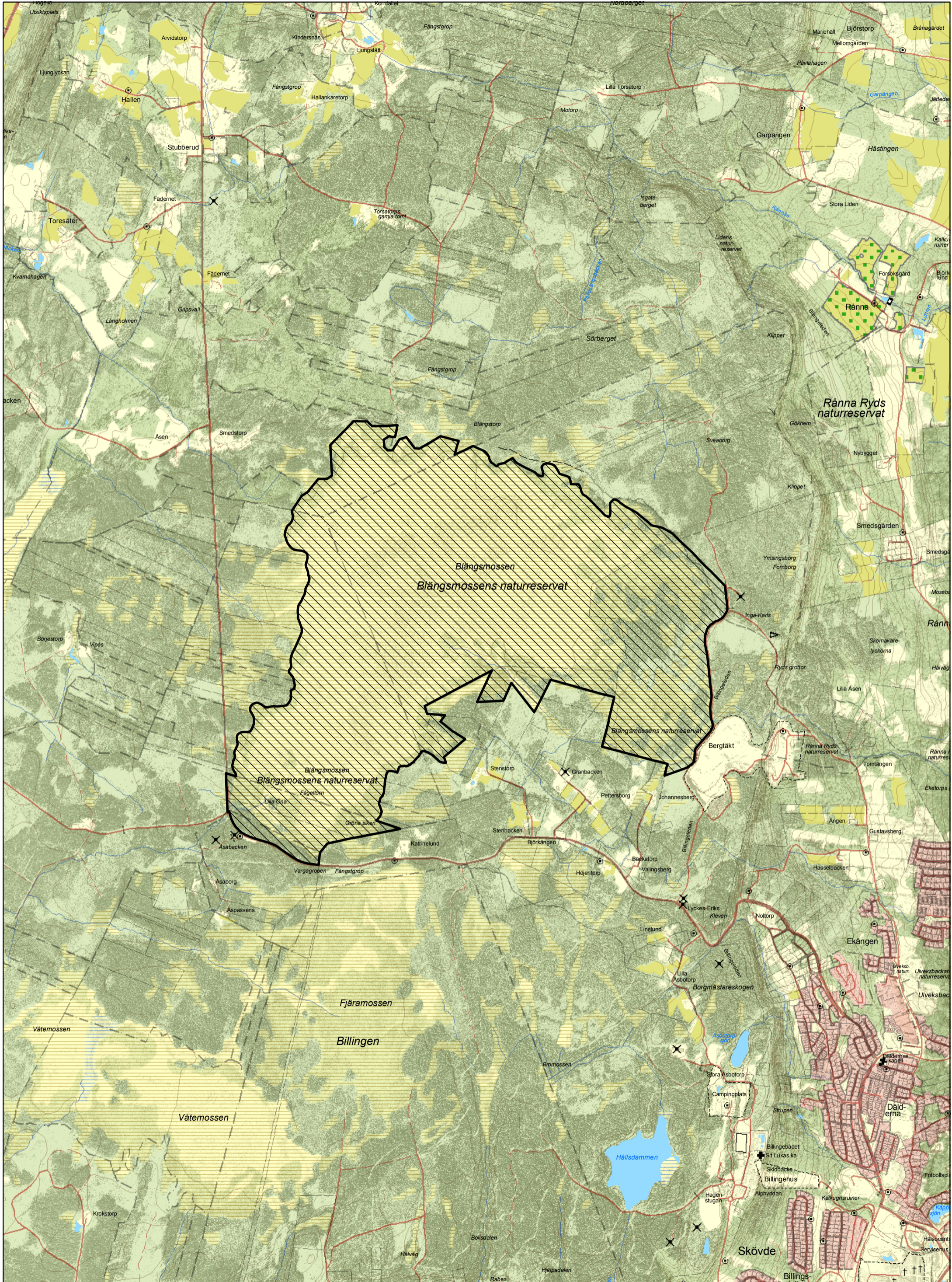
Länsstyrelsen Västra Götalands län. 2016. Värdebeskrivning för riksintresse naturvård i Västra Götalands län - NRO 14075 Nordbillingen. Beslut 2000-02-07, uppdaterat okt 2016.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/. 2018-02.

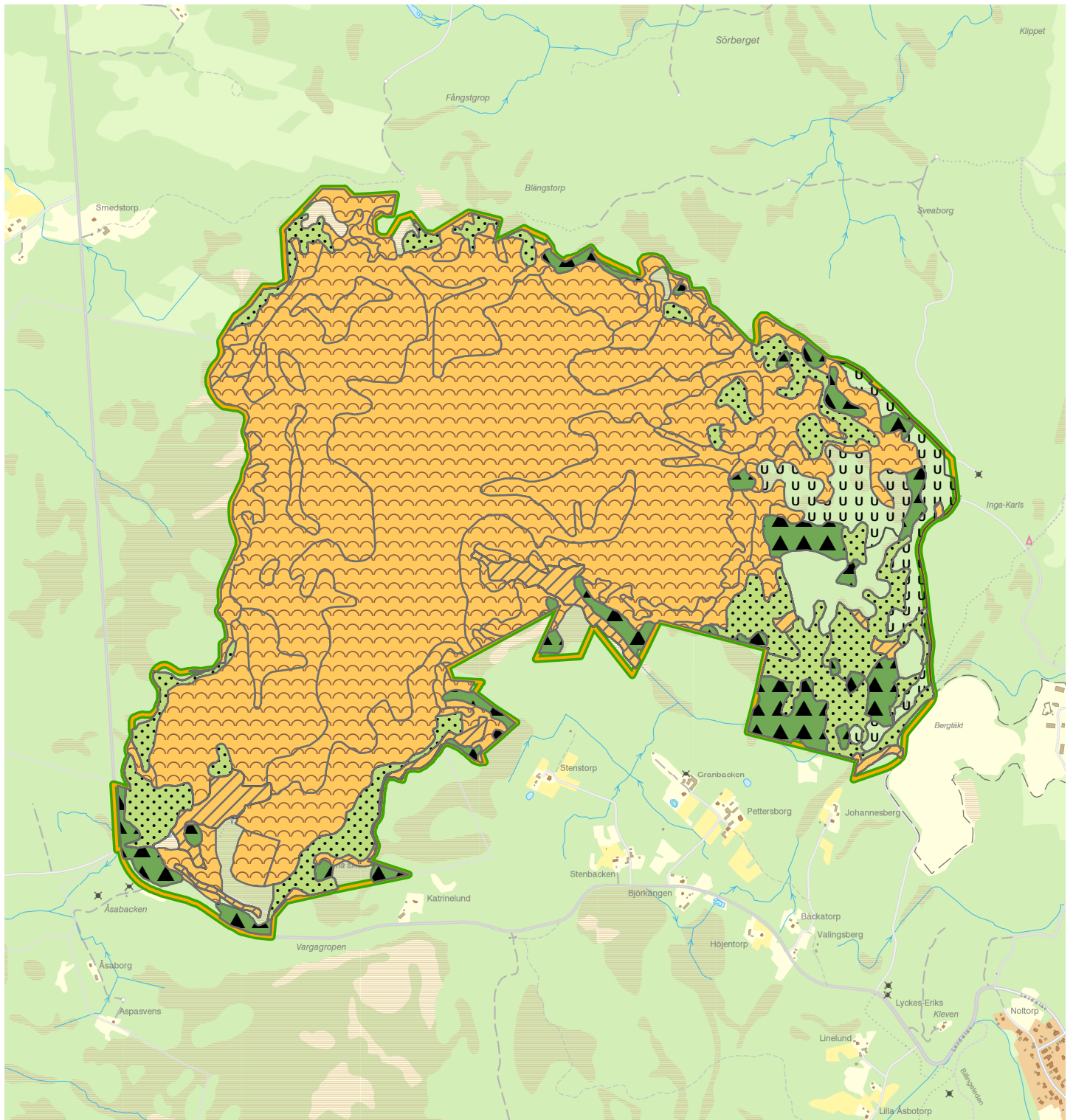
Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Naturtypskarta

Natura 2000-naturtypskarta, Blängsmossen SE0540163 Skövde, Falköpings och Skaras kommuner

Natura_2000	7110 - Högmossar, Högmossar öppna mosseplan	7140 - Öppna mossar och kärr	91D0 - Skogbevuxen myr
Naturreservat	9010 - Taiga	utvecklingsmark	

Utvecklingsmarken består av skog som har potential att på sikt utvecklas till taiga.

Natura 2000-området Blängsmossen omfattar naturreservatet med samma namn.